

Taustatietoa suun terveydenhuollon palveluista

Hammashuollon eli suun terveydenhuollon palvelut eivät eroa muusta terveydenhuollosta oikeudellisen asemansa suhteen. Terveydenhuoltolaki säättää nyt, että kunnan on järjestettävä asukkailleen suun terveydenhuollon palvelut. Palveluihin kuuluu mm. suun sairauksien tutkimus, ehkäisy ja hoito sekä jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen. Kunnan järjestämässä suun terveydenhuollossa tehdään yhteistyötä erikoissairaanhoidon, muun terveydenhuollon ja kunnan sosiaalihuollon kanssa. Erikoissairaanhoidon suun terveydenhuollon palveluja järjestetään sairaanhoitopiirien yksiköissä sekä osin myös terveyskeskuksissa tai ostopalveluna.

Suun terveydenhuoltoon on laadittu yhtenäiset hoitoon pääsyn perusteet. Näillä turvataan, että kaikilla olisi samantyyppiset oikeudet ja mahdollisuudet päästä hoitoon. Hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa. Tämä aika voidaan ylittää kolmella kuukaudella, jos potilaan terveys ei vaarannu. Ympäri vuorokautinen suun terveydenhuollon päivystys järjestetään viidessä yliopistosairaalassa, muuta ilta- ja viikonloppupäivystystä järjestetään muun terveydenhuollon päivystyksen yhteydessä. Suuren hoidon kysynnän ja hammaslääkäripulan takia hoitoon pääsyssä on 2000-luvulla ollut viiveitä osassa terveyskeskuksia.

Vuonna 2017 terveyskeskusten suun terveydenhuollon asiakkaita oli kaksi miljoonaa. Väestöstä yli kolmasosa käytti terveyskeskusten suun terveydenhuollon palveluita. Keskimäärin yhdellä suun terveydenhuollon asiakkaalla oli 2,7 käyntiä vuoden aikana. Hieman yli puolet asiakkaista oli yli 18-vuotiaita. Asetuksella on säädetty neuvola- ja kouluikäisten määräaikaisista suun terveystarkastuksista, jotka kohdennetaan asetuksen määräämiin ikäluokkiin. Oppilaiden suun terveystarkastuksiin tulee asetuksen mukaan aina sisältyä myös hammaslääkärin tutkimuksia.

Alle 18-vuotiaat eivät maksa asiakasmaksuja. Aikuisilta peritään asiakasmaksuja, joilla katetaan noin 35 % hoidon todellisista kustannuksista. Muusta terveyskeskushoidosta katetaan asiakasmaksuilla noin 4 %. Suun terveydenhuollon maksut eivät ole mukana maksukatossa, mutta tätä on ehdotettu uudessa asiakasmaksulaissa.

Yksityiset palvelut

Yksityisiä hammashoitopalveluita korvataan sairausvakuutuksesta Kelasta. Hoidossa kävi vuonna 2018 lähes miljoona suomalaista, joista valtaosa yli 18-vuotiaita. Keskimäärin heillä oli 2,4 käyntiä vuoden aikana. Hoidosta peritään markkinahintaisia maksuja, keskimääräinen veloitus oli 356 euroa vuodessa asiakasta kohti, josta Kela korvaa keskimäärin 14 %. Yksityisten palvelujen hoitoprofiili on lähellä terveyskeskushoitoa – kyse on perusterveydenhuollon palveluista.

Tavanomaiset suun sairaudet

- Miehistä 59 prosenttia ja naisista 69 prosenttia kokee suunterveytensä hyväksi tai melko hyväksi, tämä osuus pieneni verrattuna vuoteen 2011.
- Hieman yli joka kolmas kärsii hammassärystä tai muista hampaisiin tai hammasproteeseihin liittyvistä vaivoista vuoden aikana.
- Noin joka kymmenes kokee suunsa kuivaksi päivittäin, naiset useammin kuin miehet. Vanhemmissa ikäryhmissä kokemus on moninkertaisesti yleisempää kuin nuoremmissa.
- Suun sairaudet ovat suomalaisilla yleisempiä kuin muissa Pohjoismaissa.
- Alemmissa sosioekonomisissa ryhmissä suun terveys on heikompi ja hoidon tarve suurempi.

(FinnTerveys2017 -tutkimus)